

Отже, філософське поняття свідомості є інтегруючим ключовим поняттям для аналізу взаємин людини з дійсністю, світом, а також для характеристики однієї з фундаментальних властивостей високоорганізованої матерії, яке полягає в активній, творчій здатності людини як соціальної істоти зображати і пізнавати об'єктивний і суб'єктивний світ у формі ідеальних образів. Наукове розуміння розкрило структуру поняття, розглядаючи його з різних боків. Тому варто лише співвідносити і доповнювати вже наведені гіпотези у визначення цього незбагненого та цікавого феномену людини, без якого вона не здатна існувати.

Джерела та література

1. Аристотель. О душе. Москва: Государственное социально-экономическое издательство, 1937. 180 с.
2. Кучер Т., Дейнека В. Актуальні проблеми свідомості як детермінанти формування світоглядної культури особистості в умовах 107 перехідного суспільства. *Людинознавчі студії*. 2015. Випуск 32. С. 159–169.
3. Мамардашвили М. К. Сознание как философская проблема. URL: <http://homepages.tversu.ru/p001768/philosophy/text's/mamardashvili>
4. Платон. Тимей. *Собрание сочинений*: в 4 т. Москва: Мысль, 1994. Т. 3. 654 с.
5. Рорті Р. Філософія і дзеркало природи. *Сучасна зарубіжна філософія*. Течії та напрямки. Київ: Ваклер, 1996. С. 296–358.

Цимбалюк Юлія

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ПРОБЛЕМА СВІДОМОСТІ В КЛАСИЧНІЙ ФІЛОСОФІЇ

Анотація. В цій науковій роботі розглядається та досліджується свідомість людини. Вітчизняні та іноземні науковці довгий час вивчають це питання. У свою чергу дослідники намагаються поширити уявлення про свідомість усіх людей. Також філософи вважали, що сутність людини є сукупністю усього соціального розуміння. Отже, свідомість розкривається внутрішніми характеристиками усіх людей.

Ключові слова: свідомість, уявлення, сукупність, проблеми, розуміння.

Abstract. In this scientific work is considered and studied about human consciousness. Domestic and foreign scientists have been studying this issue for a long time. They also analyze its prospects in our lives. In addition, philosophers believed that the essence of man is the totality of all social understanding. Thus, consciousness is revealed by the inner characteristics of all people.

Keywords: consciousness, perspective, human essence, problems, understanding.

Свідомість вивчається різними науками, серед яких філософія, психологія, педагогіка та фізіологія. На початку самих пошуків розуміння, що відбувається у світі та як він розвивається, люди осмислили, що людська свідомість і наші міркування несхожі на нашу поведінку.

Змістовним внеском в аналіз сутності свідомості стала оригінальність філософів колишнього СРСР і сучасних російських та українських науковців та філософів. У дослідженнях і публікаціях Е. Ільєнкова, В. Іванова, П. Копніна, М. Мамардашвілі, А. Спіркіна, Д. Угриновича, В. Табачковського, О. Уледова, В. Шинкарука та багатьох інших науковців розглядаються різні тлумачення розвитку свідомості [6]. Тому можна вважати, що свідомість не лише спостерігається, зображується і стає рефлексивною, а є відносною, оціненою, визнаною, такою, яка завжди прагне пояснення, водночас стверджувального і заперечного.

Проблема сутності завжди перебуває в центрі філософської теорії про дослідження людиною. Але є така інформація, що деякі науковці визнавали розбіжність між людиною і твариною. Вони пояснювали це все розслідування так, що ніби люди наділені іншим своєрідним характером.

Маркс мав багато причин супроводжувати коментарями думки Фейєрбаха за те, що той міг духовно розуміти людей. Чоловік вважав, що сутність людини не властива кожній окремій особі. У фактах вона є комплексом усього соціального взаєморозуміння [4].

Також до усвідомлення можна віднести переживання, стан людини та його розподіл на різні моменти. Крім того, досвід узгоджений з різноманітним значенням осмислення пережитого [2].

До того ж призначення розуміння в плані однорідного існування, як суттєвого життя потерпань, базується на її поясненні як теоретичної. Пояснюється як конкретний план та характеризується існування окремої структури [4].

Наш сучасний світ може бути різноманітним, оскільки це не впливає на існування свідомості. Але для існування деяких речей свідомість необхідна. Це існування формує вигаданий світ. Перший принцип реальності вимагає існування свідомості [5].

Тобто можна вважати, що свідомість ситуації є цілком інакшою, оскільки це вбачається не фізичними явищами, а просторовими на інших рівнях, і це не те, що відбувається в навколишньому світі. Однак, від усіх випадків зниження успіху, розглядаючи з погляду свідомості, ми не можемо, не вміємо відриватися від надприродного і суб'єктивного, оскільки це значить, що конкретно свідомість відривається саме від того, що має бути пояснено [3].

Ті дослідники, які аналізували самосвідомість, вважали, що самосвідомість виникає пізніше за свідомість. Але є така кількість людей, які вважають, що свідомість і самосвідомість виникають одночасно, через те, що вони мають цілком різноманітний напрям, але загальний фундамент [1].

Шляхом свідомості людина намагається виділяти себе з довкілля і прирівнює себе як суб'єкт. Свідомість зводиться не тільки в чуттєвому оцінюванні дійсності, а й у постачанні активної мети. Крім того, у створенні свідомої діяльності та прогнозуванні деяких наслідків на соціологічному рівні. Також необхідно задуматися, як це все відбувається у навколишньому і у власному духовному світі [5].

Декарт визначає свідомість так, що ми маємо розуміти це як значущість природи, в якій відбувається мислення та усвідомлення. А фізична основа

протягує, який визначається масою. Тому є сутності, які належать до свідомості, а також мають матеріальні ціни. Крім того, можна усвідомлювати, що свідомість і тіло об'єднані в людській особині [2].

У цьому огляді свідомість постає як нова якість розумової діяльності, в якій реальність зображується в культурних формах, тобто в штучних і неприродних формах, створених людством під час історичного розвитку. «Людська свідомість вважається певним процесом і потоком досвіду».

Свідомість знаходиться поза смисловим зв'язком. Вона відкривається якістю духовної діяльності, за якої реальність відтворюється у вказівках культури, тобто – в штучних формах, народжених людством в історичному розвитку. Свідомість людини припустимо досліджувати як точний процес, який утворюється з усвідомлення, переконання та аналізу. Також характеризують свідомість як почуття, переживання та емоції.

Отже, свідомість людства досліджувалась раніше і досліджується наразі. Приміром, можна взяти людей, які приходять на цей світ, ще не маючи власної свідомості, а лише мають шанс, щоб зрозуміти, як в цьому житті існувати. І тільки тоді, коли в них виникне і сформулюється індивідуальна свідомість, то вони почнуть мислити, почувати та діяти як індивідууми.

Джерела та література

1. Г. С. Костюк – особистість, вчений, громадянин / за ред. акад. С. Д. Максименка; упорядн. канд. психол. наук В. В. Андрієвська. Київ: Ніка-Центр, 2010.
2. Лактіонова А. Сучасна філософія свідомості. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/Philos_2016_2_7.pdf.
3. Сепетий Д. Чому існує «важка проблема свідомості». URL: file:///C:/Users/User/Downloads/Philos_2016_2_6.pdf.
4. Стельмах О. Психологічні умови формування професійної концепції майбутніх рятівників. URL: https://www.oa.edu.ua/doc/dis/dis_Stelmach.pdf
5. Шандор Ф. Національна свідомість як феномен духовно-праксеологічної дійсності. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/Nora_2012_112_9.pdf
6. Шандор Ф. Поняття свідомості в сучасному філософському дискурсі. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/vou_2011_2_14.pdf

Вишковська Юлія

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ПРОБЛЕМИ СВОБОДИ ВОЛІ В СУЧАСНІЙ ФІЛОСОФІЇ

Анотація. Тези присвячені дослідженню проблеми свободи волі в сучасній філософії. У роботі досліджено наукові підходи до поняття свободи. Виділено різноманітні погляди на свободу волі у сучасній філософії. Розглянуто наукові та релігійні погляди на свободу волі